

Veïnats

DEL TERME DE CALVIÀ

revista informativa i cultural

MOLÍ
DES
CASTELLET

preu. 50 pts.

nº 17 maig .84

Durant aquest mes de Maig, el nostre Ajuntament aconsegueix el seu primer any de vida des de la seva constitució.

Sabem ja tots els fets succeïts a rel de no obtenir cap d'ells una majoria absoluta i, posteriorment, "equivocar-se" algú en el vot que havia de col·locar un batle, i en va posar un altre. Després, varis mesos de no compareixença dels regidors sorpresos, contínues sortides als medis de comunicació i el lent inici d'una difícil etapa de govern.

Es clar que, en aquesta situació en que l'oposició és majoria i el govern minoria, és difícil exigir coses que els electors confiaven obtenir, a més, el temps passat és relativament curt com per haver fet coses grosses.

Però creim, i veim amb preocupació, que aquest Consistori pareix xeguir la línia d'anar fent damunt la marxa que va caracteritzar a l'anterior.

Hi ha grans problemes per resoldre i és necessari enfrontar-se amb ells. Hi ha grans infraccions de tot tipus que és necessari aturar.

No pot ser arribar a una urbanització i trobar-se amb una depuradora feta (amb un cost aproximat de 300 milions de pessetes) sense un projecte de tuberies per dur-hi les aigües brutes, ni col·locar la zona verda a ca es veïnat, o donar-la a un penya-segat.

S'ha d'acabar amb tota l'especulació i la degradació del poc terreny que ens queda perquè, després, quan tot estigui espenyat i el turisme demani qualitat, tots aquests que ara fan per la "nostra" prosperitat se'n aniran i ens ho deixaràn per sempre.

S'ha de fer una política cultural en totes. Calvià té possibilitats per convertir-se en un important lloc d'interès cultural, i ho ha de ser.

Estam enfront d'un Ajuntament que, tirant per lo baix, deu moure uns mil cinc cents milions anuals i, per això,

han d'existir vertaders plans a curt, mitjà i llarg plaç, treballats a consciència per persones preparades. Però la realitat és que no es veuen per enlloc.

Creim que fa falta al nostre Ajuntament un fort cop de timó que el fagi sortir de l'estancament on sembla que està. Si no és així, ben poca cosa haurem guanyat amb les darreres eleccions.

HAN COL·LABORAT EN EL PRESENT NÚMERO:

Doroteo Jiménez
Carme Lòpez
Maria Dolors Cortey
Antoni Pallicer
Gori Noguera
Joan Rubio
Margalida Cabrer
Juan Jiménez
S. Barceló
S'estornell

Han coordinat:
JMPVSRBST

REVISTA VEÏNATS
Nº Dipòsit legal:
PM 1/1.983

JOAN SALVA

construccions

calvià

local

- Desde el día 14 al 24 de Abril, tuvo lugar en la Sala de Exposiciones de Sa Nostra, la muestra de Paisajes y Bodegones de J. Montejo, así mismo, se nos ha anticipado que desde el día 16 de Junio hasta el 25 del mismo mes, tendrá lugar una exposición de Grabados al Fuego del artista J. Marimón, el cual ha hecho donación de un cuadro a la Asociación para la lucha contra el cáncer de Calvià. Después, a partir del 29 de Junio y hasta el 8 ó 9 de Julio, tendrá expuestas sus obras al público Carlos Espido, presentando pinturas y dibujos.

- El día 26 se incendió una casa de la calle Es Pontet, sin que hubiera que lamentar desgracias personales.

- El 25 se iniciaron de nuevo las clases en nuestros colegios públicos, después de las vacaciones de Pascua.

- El día 2 de Mayo comenzaron de nuevo las clases de Ball de Bot. Las clases tienen lugar los lunes y miércoles a las 17'30 h, con probabilidad de que esta hora se vea modificada.

- El día 26 tuvo lugar la Asamblea General Ordinaria de la Asociación de Vecinos "La Vila", a la cual asistieron unos 40 asociados. Uno de los puntos más importantes era la renovación de la Junta Directiva, quedando así: Presidente: Catalina Sastre. Vice-presidente: Miguel Gayà. Tesorero: Joan Vidal. Secretario: Manuel Suárez. Interventor: Pep Rubio. Vocales: Damià Amengual, Julià Verger, Toni Palmer, Gabriela Quetglas, Margarida Cabrer, Jaume LLadó. De esta reunión salieron varias propuestas de la Asamblea para el Ayuntamiento, entre las que cabe destacar: Estado de las Viviendas Sociales, Segunda fase de aguas en el pueblo, el polideportivo de Calvià, el finalizar la Plaza Nueva, etc.

**COMUNITAT
AUTONOMA**

- La Conselleria d'Educació i Cultura ha donat 20 lots de llibres a Biblioteques Escolars, amb un valor total de dos milions de pessetes. Al nostre terme se'n han beneficiat les Escoles de Palma-Nova i Peguera.

- Pels dies 14,15,16 i 17 de Juny, la Conselleria d'Educació i Cultura ha organitzat unes Jornades damunt l'Esport a les Balears, que es faran al Poliesportiu "Prínceps d'Espanya" de Palma.

- La Comunitat Autònoma rebrà fons del C.D.S. per a finançar la participació d'esportistes de Balears en competicions oficials.

- Hem rebut un petit opuscle editat en commemoració del Lliurament de les Medalles d'Or de la Comunitat Autònoma, on s'inclou el parlament dels Senyors President de la Comunitat, Conseller d'Educació i Cultura i Francesc de Borja Moll, en nom propi i dels altres galardonats, que varen esser, a més d'ell mateix: Llorenç Villalonga i Marià Vil·langómez.

Consell Insular de Mallorca

- El C.I.M., ens ha fet arribar el primer Estudi-Memòria de l'organització del Servei d'Emergència a l'Illa de Mallorca. Aquesta memòria, que té com a objecte principal, és el Terme, hem de dir que el C.I.M. ha començat a Parc Principal, on es troba un complet equip amb diversos vehicles i motobombes, del que es desprèn que el nostre Parc està bastant ben dotat.

AVV

la vila

entre tots la farem amunt

Hem parlat amb l'Ex President de l'Associació de Veïns "LA VILA", Miquel Gayà, perquè fes per Veïnats un informe de les activitats realitzades per la Junta Directiva que ell ha presidit durant dos anys, aquest és:

- Donació de la Biblioteca de l'Associació a la feta pel Consell al Centre Social.

- Subvenció concurs de Nadales l'any 82 a l'Escola d'Es Capdellà, el mateix any, organització d'un concurs de Betlems, Nadales i Torrons a Calvià.

- Organització de les Festes de Sant Jaume, 82, també organització i recuperació de la festa de Sant Antoni, mantenguda fins enguany.

- S'organitzà una recollida de firmes per obrir s'Escoleta de Calvià, i una altra per presentar a l'Ajuntament amb la intenció d'evitar una pujada d'imposts.

- es va aconseguir que començassin la Plaça Nova, i encara insistim perquè l'acabin.

- Es va fer, durant el primer any, un servei per realitzar les declaracions de renda a totes les persones interessades dels dos pobles.

- S'ha oferit continua informació damunt el P.G.O.U.

- Continues reunions a l'Ajuntament amb el Batle, insistint damunt els temes

de les aigües, la vigilància rural, la nova guarderia, l'adobar els carrers dels dos pobles, etc.

- Darrerament, es va intervenir amb l'assumpte de la funerària, aconseguint que l'Ajuntament es ratifiqui en la prestació dels seus serveis. També s'ha insistit en que el Metge de Calvià ha de ser permanent, per la qual cosa se li ha de proporcionar una vivenda i un dispensari digne. S'ha pres també l'important acord d'aconseguir una Llar pels nostres vells; ja hem donat les primeres passes fent una visita a la residència de Sencelles, de la qual cosa hem informat a s'Ajuntament, encara que sembla que no ens han fet molt de cas.

Més o manco aquestes són les activitats més importants realitzades per la Junta Directiva aquests dos darrers anys. D'ells, el que més greu em sap, és la separació dels membres que els associats d'Es Capdellà elegiren com a representants seus, sense que ens hagin donat cap explicació. Es un tema que es pensa tractar durant aquests dos anys vinents, perquè és evident que no s'has fet de la forma més coherent.

Panaderia

JUAN CARRILLO

C/ Mayor, 3.

CALVIA

Drogueria y Ferrreteria

CALVIA

MAYOR. 49

TELF. 67 01 61

CARTES A LA REVISTA

Amigos de Veïnats:

Soy un suscriptor de vuestra revista. Y quiero aprovechar esta carta en primer lugar para felicitaros por vuestra labor ya que me supongo que no cobrais por ella.

Es un trabajo digno del mejor elogio

Yo nací en un pueblo de Extremadura. Llevo aquí viviendo muchos años y, la verdad, estoy muy contento de Mallorca; puedo decir que, a mí, personalmente, se me ha tratado correctamente o muy bien si se prefiere, aunque yo creo que, salvo algún error, a casi toda la gente aquí y en todas partes se la trata como se merece, o sea, si es buena, bien y si es mala, mal.

El motivo de mi carta es para los siguientes: Yo vivo en Son Ferrer. Es un lugar donde la gente sólo viene si tiene algo que hacer, sinó, pasan por la carretera de largo. Pero yo quedé bastante sorprendido por los señores que ahora están en el Ayuntamiento, con gran algarrabía, altavoces y pancartas, haciendo sonar las bocinas de los coches, y con aires de fiesta, venían todos los días, algunos dos y tres veces. Nos convocaban en el mesón o en algún otro lugar, nos decían lo que iban a hacer y algunas cosas que no harán.

Bueno, llegó el día y fuimos con el deber cívico de cada ciudadano a votar, y desde entonces no hemos vuelto a saber de ellos. Y, claro, uno piensa: si entonces tenían tiempo para venir, cómo ahora no vienen ni siquiera una vez cada seis meses? Esto hace pensar que sólo les interesamos para votar y después parece que no existimos. Sabemos que hay plenos, donde puede acudir todo el que quiera, pero creo que el Ayuntamiento podría acercarse al pueblo aunque no sea en elecciones, en fin, si todo sigue así, habrá que pensar que también se puede votar en blanco.

Moltes gràcies.

Doroteo Jiménez

EL PLENARI DEL MES

- Es declara d'interés social un complexe recreatiu acuàtic situat devers Sa Porrassa.

- Es donen subvencions econòmiques a persones en difícil situació econòmica, destinades a ajudar-les a pagar les despeses produïdes pels fills en edat escolar. En concret es tracta de quatre persones a les quals s'han destinades 10.000 ₧ per cada una, que rebràn les escoles que sufragaran el menjador dels mencionats nits.

- Així mateix es concediran ajudes per estudis als fills del personal de la Brigada d'Obres municipal. També les rebràn aquells que tenguin un fill minusvàlit.

- S'ha deixat sentir, també, durant el plenari, el propòsit de fer a Calvià un Centre de recuperació de drogadictes.

- S'enviarà una carta a Correus, demanant que habiliti un local de planta baixa com Oficina de Correus, ja que l'actual està situat a un pis amb una escala molt mala de pujar, sobre tot per les persones majors.

- S'ofereix al Ministeri d'Educació un solar a Son Ferrer, per a construir una escola de 8 unitats.

- Es creen 19 noves places de Policia Municipal. Amb aquests augmentarà a 82 la plantilla de policies. Es vol potenciar, també, la figura del policia de barri.

- Es crea una plaça d'enginyer, i s'acorda el sistema de concurs per accedir al lloc d'enginyer i d'arquitecte.

Manuel Suárez.

LES ESCOLETES MUNICIPALS

President de la Fundació Municipal d'Escoles Infants de Calvià.

Sr President:

Els pares dels nins que assisteixen a l'Escola d'Infants de Calvià, reunits dia 24 d'Abril acorden remetre-li el següent escrit, que ens agradaria que aribàs a tots els membres de l'actual Consistori.

Els nostres infants i les seves educadores a l'escoleta es troben en unes condicions especialment problemàtiques en qüestió d'espai cobert, dins l'actual local que ocupen, perquè és un local molt petit i que tampoc reuneix les característiques més idònees per a albergar infants.

La metgesa encarregada dels serveis sanitaris de les Escoles d'Infants va donar un permis provisional, degut a les circumstàncies abans mencionades per a la nostra escoleta.

Aquesta situació se va perllongant desde quasi el moment en que es va inaugurar, ja que ben prest el cupo d'infants va ser cobert en un 100 per 100 i a vegades un percentatge més alt.

Actualment el ritme de demanda s'ha incrementat fins en el punt que hi caben 30 infants a l'Escoleta, n'hi ha 33 i 22 més que demanen per a poder entrar-hi.

A això hi hem d'afegir que les futures vivendes a construir proporcionaran a Calvià un augment de població de 700 persones, de les quals 120 seran al.lots fins a 14 anys i podem calcular uns 30 al manco entre els 1 i 5 anys que són els que han de mester el servici d'Escola d'Infants.

Per tot això ara mateix les necessitats han desbordat les possibilitats del Servici, i se veuran molt augmentades a mig plaç.

Tot això ho deïm perquè la construcció d'un nou edifici destinat a Escola d'Infants és urgentement necessari, com tots vostès varen entendre a l'hora d'el.laborar el seu programa polític electoral, ja que tots ho varen prometre.

Ara bé deïm que ha d'esser una escola nova, perquè és impossible poder adaptar un edifici ja construït a les funcions d'Escola d'Infants. I això es pot comprovar visitant els edificis

de les Escoles de Palma Nova, Magaluf i Sta Ponça i escoltant els informes de les educadores al respecte. I ja aprofitant les experiències passades i els informes de les Escoles més avançades d'Espanya s'ha d'anar a construir un edifici, modèlic, que superi anteriors errors d'adaptació, i que a la llarga suposarà evitar un volum de despeses que d'una altra manera s'haurien de fer.

Per una altra banda s'ha de construir un edifici que pugui donar satisfacció a tota la demanda i no quedar curts i haver d'afegir després. Per tant, considerem que hauria de tenir una capacitat per a 90 o 100 infants. Si ja s'edifica un edifici gros, encara que no s'ompli de moment resultarà més barat que haver de fer ampliacions posteriors.

Quant en lloc d'emplaçament creïm que n'hi ha dos ideals:

L'un és a on hi ha les escoles velles, perquè així podria aprofitar el jardí de l'entrada del poble, és un lloc ben orejat i assoleïat, aïllat de renous, etc... Però aquest lloc té l'inconvenient que és tot zona verda i per tant no es pot construir mentre els edificis de les escoles velles no puguin esser tomats. I no podran ser-ho fins que no es construïxin les escoles de Sta Ponça i Magaluf. O sigui al menys hauriem d'esperar 2 o 3 anys suportant les condicions actuals, i quasi es pot dir que no podrien complir el seu compromís electoral. Per una altra banda les escoles velles estan en molt mal estat: humitat i altres, impensable per tant adaptar-les a Escola d'Infants.

L'altra banda, idònea, podria ser a devora les noves vivendes, a n'el solar de l'Ajuntament, perquè també quedaria assoleïada, fins i tot aïllada de les vivendes, ja que el solar municipal està separat del de les vivendes, i a la vegada quedaria aprop del nucli de població, i amb possibilitat d'un gran espai a l'aire lliure, ja que el solar municipal té més de 1000m de superfície. Aquest lloc és molt més plaussible, perquè és un solar totalment edificable, que en un plaç d'un any i mig podria permetre-nos tenir el tan necessari nou edifici de l'Escola d'Infants per el nostre poble, quant que suposaria, pensant un gran estalvi de doblers a la Fundació, ja que la mateixa urbanitzadora de les noves vivendes construiria aquest local per a l'Ajuntament.

LA NOSTRA LLENGUA

Fitxa Quinta

El só R/RR

1.- El so fort d'aquesta lletra s'escriu R en general i RR entre dues vocals:

Raó, caRro, Roba, enRaonar, seRRa...

Però si va darrera un prefixe es posa R: antiReligiós, contraRevolució.

2.- A final de paraula s'escriuen amb R:

a) Els infinitius plans que darrera la E final de pronúncia prenen una R per formar el futur: córrer, témer (que, encara que es pronuncien "corre", "teme", en el futur prenen R: corre-R-é, teme-R-é). Per exemple:

cantaR----cantaRé
menjaR----menjaRé
ploraR----ploraRé
veniR----vendRé

b) Aquelles paraules quen en femení o amb les seves derivades agafen la R. Per exemple:

claR--claRa seguR--seguRetat
floR--floRir.

c) Les paraules formades amb les sufixes -ar, -er, -or, -dor:

pinAR, fustER, ferrER, menjAR, GovernadOR.

I ara perquè no vos pogueu queixar, aquí vos enfloc els exercicis, a fer-los tots i bonda!

Posau la R a tots aquells infinitius que la necessitin:

creixe_ treure_ viure_ agafa_
empenye_ plora_ corre_ calla_
riure_ veure_ moure_ teme_
asseure_ creure_ di_ entendre_
escriure_ esta_ caure_ ploure_
perdre_ esse_ batre_ convence_
sega_ canta_

I ara, per si ho trobaveu poc, aquí teniu la correcció dels exercicis passats:

Examen-examen	exámenes-exàmens.
Arroz-arròs	amigo-amic.
Segundo-segón	café-cafè.
Damián-Damià	alma-ànima.
Patético-patètic	razón- xá raó.
Retórica-retòrica	único-únic.
Pensaba-pensava	pensabas-pensaves.
Pensábamos-pensàvem	cañón-canó
Pero-però	bestia-bèstia.

Manuel Suàrez i Salvà

El premi del mes TACHINI!

La fotografia ho il.lustra ben clar.

Maquinada a tots els bruts que fins i tot ignoren que tenim un servei de fems que cobreix tot el Terme, i que se prenen la justícia per la seva pròpia ma i organitzen els seus propis abocadors, a ca els veïnats, naturalment.

Apreneu-ho bé: L' ABOCADOR DE FEMS ES A SES BARRAQUES. Tots vos ho agraiem.

VA DE REVISTES !

Al mes passat hem d'afegir un altre llibre guia per fer excursions per l'illa

LLOFRIU, Pere
CAMINANT PER MALLORCA
Llibres de motxilla(22)
Abadía de Montserrat, Barna 1.983.
Preu:325 Pts.

Ara ja no hi ha excusa per a tancar-se a fer el televidiote/videomaniac o per a resignar-se a complir amb el ritual d'omplir els dies d'assuet a les discoteques...Heus aquí un ventall de rutes diferents d'excursió que poden fer-se a peyu i que tenin a la vora d'aquesta ciutat que tant esmorteix els nostres sentits naturals..."

Una de les novetats que tenim és la publicació de la revista que elaboren els departaments de Llengua i Lliteratura Catalana de la Facultat de Filosofia i Lletres de l'Universitat de Palma de Mallorca. Ja han sortit els dos primers números corresponents als anys 1981 i 1982 .

El seu interès és evident per a qualsevol persona a seguir d'aprop la evolució de l'activitat investigadora de l'Universitat de Palma en els camps de la llengua, la literatura, la cultura popular i la història cultural, especialment de les illes Balears.

REVISTA
"Affar"

Departament Llengua i Literatura Catalana.Facultat de Filosofia i Lletres de l'Universitat de Palma de Mallorca.
Edit Moll
Preu :900 Pts pels subscriptors
800 Pts per volum

Una altra novetat és que a part dels quatre volums ja editats ha sortit un cinquè volum de:

LLABRES ,j VALLESPÍR,j
Els nostres arts i oficis d'antany
vol I,II,III,IV,V
Estudis monogràfics del Museu de la Porciuncula.
Ciutat de Mallorca
(21,5 x 13,5 x 2,5-3 cm).
Cobertes fluixes

Una mitja de 350 pàg cadascún.
Preu actual: 1500P per volum.

El primer volum parla dels oficis de la mar,Els revetlers,i els mestres del fang,el segon de la pell i del cuir, del calçat,de les fibres i teixits i del vestir,el tercer de l'alimentació, hostatge ,il.luminació i calefacció, el quart de les feines del camp, ramaderia i caça i per últim,el cinquè parla de menestrals de la pedra,de la fusta,del ferro,i similars,i del vidre i paper.I per últim vull recomanar-vos pel qui li agradi el tipus de premsa satírica la revista que se fa i se edita a Ciutat, anomenada LAVATIVA, que és la genuina continuadora de l'antiga i famosa revista "Foc i Fum", que tant varem estimar els mallorquins. El seu preu és de 45 dures.

Carime López

Juguets Gual

C/. Mayor, 16

Tel. 67 01 90

Calvià - Mallorca

REPORTAJES Julián

- Bodas
- Bautizos
- Comuniones
- Fotografía en General

tel. 67 04 64

C/. Mayor, 27 - 1.º - 1.ª - CALVIA

CATALUÑA I EL CANT GRAN

Por Antonio Pallicer

Viene de lejos el nacionalismo catalán. Cataluña sintió necesidad de autonomía mucho antes de que la moda autonómica penetrara por toda esa piel de toro española. Y ese catalanismo con o sin agua bendita ha hecho ganar las elecciones a Jordi Pujol.

Los grandes derrotados en esas elecciones autonómicas, no sé si son los partidos estatales. No lo sé. Porque entiendo que unas elecciones a una Comunidad Autónoma de vieja raigambre, no advenediza, son semejantes a unas elecciones locales. Se vota al personaje con su filosofía y sus posibilidades de ser, todavía, creído. Tal vez, el partido que sí ha sido el gran derrotado haya sido Esquerra Republicana partido de gran tradición histórica e insigne. Este sí que es para mí el derrotado. Pero tanto Coalición Democrática como el Partido Socialista Catalán (P.S.O.E.), en base a las últimas consultas autonómicas de 1.980 que son las que pueden servir de marco comparativo no han decrecido en sus resultados, al revés, han aumentado, en 1.980 el P S C, obtuvo el 22 % y A P el 2%, en 1.984, el P S C el 30% y A P (Coalición Democrática) el 8%. Lo que ocurre es que cada partido intenta en su dialéctica llevar al debate el argumento que más le convenga para desprestigiar al adversario y claro está, en vez de comparar resultados homogéneos, lo que hacen es comparar unas elecciones autonómicas con unas generales.

Otro derrotado puede que sea el P.S.U.C.: (Partido Comunista). Los hombres del PSUC lucharon denodadamente durante la Dictadura; pero el pueblo catalán huye de radicalismos. En su historia reciente ya los ha sufrido en demasía.

Dicho esto, no es óbice para no reseñar que el Partido Socialista Catalán no ha sabido motivar esas capas sociales del cinturón industrial, que en teoría eran votantes natos del socialismo.

Esos emigrantes que trabajan en Cataluña, y que no acaban de entender, y quizá ni intentan entender, por que bastante trabajo tienen con sacar adelante a su familia, lo que es todo eso del nacionalismo en un partido estatal y socialista y todo eso de la Comunidad Autónoma.

Tal vez, se deberá desarrollar toda una teoría que contemple y defina el ámbito de un partido estatal dentro de una comunidad autónoma, con sus imbricaciones y relaciones con el poder central. Es decir y para hablar claro: concretar el grado de libertad y autonomía.

El vencedor

Jordi Pujol, era un hombre al que incluso yo hubiera votado, y para los que me conocen comprnderán el alcance que quiero dar a mis palabras.

Pujol, es un político que con la llegada de la democracia, no salió de un coche oficial para meterse en otro. Pujol ha sido un luchador que ya en 1.959, organizaba colectivos para defender el nacionalismo catalán. Sufrió la cárcel, por testimoniar, de nuevo, el nacionalismo durante la dictadura. Pujol fué el hombre que con sus palabras "Fer país", contruyó una banca en Cataluña para desmarcarse del sistema financiero centralista. Luego al final con la crisis no resultó; sin embargo, la infraestructura y lo que significó aquel trabajo queda allí. Pujol, una vez acabada la fase de "Fer país", se dedicó, y también recojo sus palabras "Fer política", creando instituciones que reforzaran Cataluña.

Pujol, por último ha sido durante casi cuatro años "El President". Y no lo ha hecho del todo mal.

Con todo esto quiero llegar a la conclusión de que "El Honorable", no es un buscavidas, es un hombre creible,

es un hombre que ha cometido errores pero que transmite la imagen de un ser enamorado de su tierra y de sus gentes. Parece un "botigué" del barrio de Gracia. Parece uno de tantos.

Y ese amor a Cataluña, idealista y a la vez pragmático, es lo que ha sabido exteriorizar, ese nacionalismo interclasista, es el que le ha votado.

Las elecciones las ha ganado el "Cant Gran". Pujol, solo ha sido, únicamente ha sido su mejor intérprete.

Antonio Pallicer

Nota: Cant Gran, se refiere al himno de Cataluña, símbolo de su catalanismo.

CARPINTERIA
CALVIA

Hnos. INSERTE
 C/. TRANSFORMADOR, S/N - TEL. **CALVIA - MALLORCA**

Bar Restaurante
CA'N PEDRO
 COCINA MALLORQUINA
 Y TAPAS VARIADAS

ESPECIALIDADES
 ■ Arroz Brut
 ■ Frito Mallorquin
 ■ Sopas Mallorquinas
 ■ Lomo con Col
 ■ Tordos con Col
 ■ Caracoles
 ■ Paellas

C/. Mayor, 53 - Tel. 67 94 53 - Calvià - (Mallorca)

"la Caixa"
a les escoles

Després de la publicació a la nostra Revista de varis dels articles de na Maria Dolors Cortey anem a conèixer-la un poc més profundament.

Va néixer a Barcelona, de nissaga empordanessa i viu a Mallorca desde fa molts anys.

Ha estudiat Filosofia i Lletres, Belles Arts i té el títol internacional de traductora. Figura a l'Antologia de Escriutores espanyols de Calvo Aguilar i és membre del Pen Club Internacional.

Des de l'any 75 es dedica a la recerca i investigació de les llegendes dels Països Catalans.

Entre els llibres que ha publicat destaquen "En Gris i Rosa", novel·la; "Elogi de la bibliofilia", assaig; "Llegendes de les Nostres Terres", literatura juvenívola; "Memòries d'en Nitús Resmés, gat de teulada", contes infantils; "Tres i molts", apunts biogràfics; "Dol sense negre", novel·la; i "Les nostres llegendes"; i d'altres en castellà.

Col·labora i ha col·laborat a diferents revistes catalanes i castellanes.

Ha estat finalista, o seleccionada als Premis Planeta, Biblioteca Breve, Ciutat de Palma, Ciutat de Barcelona, Ondas, Formentor, Gabriel Miró, etc.

Té els següents premis: "La Rosa d'Or", de Caça de la Selva (Girona), "Borne" de novel·la a Ciutadella (Menorca), "Pons i Pagès" de novel·la a Figueres (Girona), "Medalla d'Or" en prosa a Thuir (França), "Premi Contes Infantils" a Olot, "Premi de novel·la Ciutat d'Olot", "Premi Victor Català" de novel·la a Munich, i "Premi Canigó" a Perpinyà.

Darrerament ha publicat un nou llibre sota el títol "Relats de l'Índia", que ha estat guardonat amb el premi especial "Copa del Felibrigi-Mantenencia Catalana" atorgat per l'Acadèmia dels Jocs Florals del Rosselló.

I sense altra preàmbul anem a conèixer la llegenda d'aquest mes.

EL RABI SELAM. PRIMER JUEU QUE VA FER- SE CRISTIA (Mallorca)

A Mallorca hi havia dues sinagogues de jueus, la del Call i una altra prop de la Misericòrdia.

La Sinagoga del Call va prendre l'acord de celebrar la Passió del Senyor de manera que els cristians en tinguessin memòria per sempre més.

Per mofa, van agafar a un esclau moro i li volien fer tot el mateix que a Jesús en la seva Passió, sense oblidar-ne un detall.

La notícia va arribar a coneixement del Senyor Bisbe abans que el projecte es portés a terme, i fou possible trobar l'esclau i dos jueus que es confessaren autors del rapte. Una junta d'homes savis va fer-se carrec de l'assumpte, perquè el Bisbe havia decidit que de les presons episcopals passessin a les presons reials.

Tot l'aparell de la justícia es va posar en marxa i, encara que molts jueus havien fugit cap a les muntanyes deixant negocis i vivendes abandonats, els soldats no deixaven cap recó per mirar, i diuen que es malpensaven de tot i de tothom i fins es ficaven per les cases de pagès cercant jueus amagats a les palleres o als soterranis.

Els més importants i que formaven part del grup més nombros, foren trobats prop de Lluç i, després de fer-los formar de tres en tres, caminaren fins arribar a la Ciutat on la gent els insultava i en demanava la mort.

Efectivament. La sentència dels homes savis fou que havien de ser cremats, començant pels més principals, ja que calia fer un escarment que servís d'exemple a tots els jueus.

Però el senyor Bisbe no hi estava d'acord i es va penedir d'haver-los deixat partir de les seves presons per traslladar-los a les del Rei. Li horritzava el vessament de sang perquè pensava que potser si, que enmig dels jueus n'hi havia de dolents, però que també existien bones persones que mai no haurien consentit a burlar-se de la religió dels cristians; per exemple, el Rabi Selam, el més ancià de tots.

Va decidir anar a visitar-los a la presó i no va voler que ningú l'acompa-

nyes, i com que es va vestir com un cape-llà qualsevol, ningú no va sospitar que era el senyor bisbe.

Això li va anar molt bé per assabentar-se del que pensava la gent del poble ficant-se enmig dels grups que comentaven la condemna.

Una dona escabellada i amb el nas llarg com una bruixa, cridava tot aixecant els braços:

-Que els cremin! Són uns sacrílegs i s'ho mereixen!.

Un home vellet, que semblava Sant Pere que en lloc de les claus portés un feix de llenya, li deia:

-Es clar que són dolents. Però d'això a cremar-los... Em fan llàstima, pobrets!

Una dona jove que portava un infant als braços també hi ficà cullerada per dir:

-No sé com el senyor bisbe, que és tan bona persona, deixa que els cremin....morir d'una manera tan terrible fa esborronar ...

Al bisbe només li faltava escoltar això. Gairebé corrents se'n va anar a la presó i no cal dir la sorpresa de la gent d'armes que feia guàrdia en descobrir que aquell capellà amb una sotana mig atrotinada no era altre que el senyor bisbe que, tan alt i gros com era, quan sortia amb la processó semblava un d'aquells sants de les esglésies.

Encara a hores d'ara ningú no ha volgut esbrinar quina conversa fou la que el bisbe i els jueus principals varen tenir a la cel·la de la presó del rei.

Com que havia dit als qui guardaven la presó que no els destorbessin, la reunió va durar més de quatre hores i a la sortida el rostre del bisbe estava ple de satisfacció.

I l'endemà, quan el poble ja donava per segura la sentència de la cremada dels jueus, va tenir la sorpresa de assabentar-se que els principals s'havien convertit al cristianisme.

I els de la sinagoga, en tenir coneixement de la decisió dels seus dirigents, ordenaren que es fes una processó i amb tota solemnitat es van dirigir a la Catedral a demanar que els bateges-

LLUIS LLACH : UN SÍMBOL

sin. Eren tants, que els quatre capellans que hi havia no donaven abst, i després de'avisar els dse l'església de santa eulàlia hi enviaren més de dos-cents jueus per fer-se cristians. L'endemà van demanar per convertir-se tota la resta de jueus que havien quedat a la presó.'

Tota la gent de la ciutat estav contenta de saber que gairebé tots, eren cristians i ho eren molts els jueus que no s'havien convertit- i per cele-

brar-ho una gran manifestació de pietat. Al davant hi anaven: el bisbe, el governador i els jurats, o sigui els homes savis. Tot el poble els anava al darrera, barrejats nous i vells cristians, que demostraven en cànctics la seva alegria. Arribats a la catedral, es va cantar un tedèum i una salve a la verge.

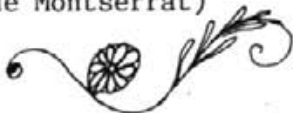
I al dia avinent foren recollits de les cases dels que havien estat jueus practicants, els llibres i objectes de cerimònies del culte judaïc, i se'n va fer una gran fogaina.

I per recordança del rabí Selam, el gran "llantoner" de tres-cents cinquanta lletions fou portat a la catedral.

Perquè cal remarcar que el susdit rabí Selam fou el primer jueu que es va convertir a la nostra terra.

Mª Dolores Cortey

(extret del seu llibre: "Llegendes de les nostres terres" de publicacions de l'Abadia de Montserrat)

EXPLOTACION DE APARTAMENTOS TURISTICOS

Jardín del Sol	Mini Folies
Caesar's	(Pto. Andratx)
Acapulco	Jardín de Playa

INFORMES Y RESERVAS:
EDIFICIO PALMIRA - SES ROTES VELLAS
 Tel. 69001-690966-691312-690264
 Télex 68783 PAMO-E Sta. Ponsa (MALLORCA)

Des del seu neixement com a músic i cantor, allà per l'any 1.967 Lluís Llach s'ha caracteritzat com a lluitador per la llibertat, des del seu nacionalisme català d'esquerres.

En la plenitud de l'obscura època passada (els cèlebres 40 anys) Lluís Llach es va posar a lluitar agressivament contra el franquisme, i sensa amagar-se gens, amb la sola força de les seves cançons, la seva música.

Totes les seves cançons, fins l'acabament de la dictadura exhalen una forta olor a llibertat. Desafiaven a la dictadura amb valentia. Fins a tal punt que, com ell diu, el poble privat de llibertat pot fer dues coses: o bé rebel·lar-se, que és molt perillós pels efectes posteriors, o bé resistir fent la punyeta, que va ser el cas de la gran majoria del nostre poble, que a una cançoneta composta per ell: L'Estaca, que havia de passar sense pena ni glòria, el poble la va exaltar fins a convertir-la en l'himne per la llibertat i fins a tal punt la va exaltar que ara ha passat a convertir-se en l'himne del Sindicat Polac Solidaritat, en la seva lluita a favor de les llibertats sindical a Polònia.

En els seus recitals tan importants com les cançons, són i han estat els comentaris intermijos, sumament intel·ligents, i fins i tot filosòfics, sobre l'actualitat, sobre la vida.

Però anem un poc a la seva història. En els seus començos va ser un dels lluitadors a favor de l'unitat i la força del catalanisme, integrant Els Setze Jutges, que tant varen fer a favor de la cançó catalana. Posterior-

ment, quan alguns d'aquells promotors de la gran força que va prendre la cançó i la música catalana, varen abandonar la idea, fent-li un gran mal, ell se'gueix defensant l'idea de la cançó catalana, juntament amb altres, com per exemple la nostra Maria del Mar Bonet i fins i tot, imposant-se a dins el centralisme madrilenyista, amb actuacions exitoses a Madrid i a Televisió Espanyola. I és que probablement Lluís Llach, apart de molt bon poeta és el millor músic-compositor que hi ha a dins tot l'Estat Espanyol.

Lluís Llach a la seva primera etapa ha anat composant cànctics a la llibertat, i a la revolució, molts dels quals no varen passar la forta barrera de la censura. I, alguns d'ells, com ell conta li han estat retornats per la censura franquista, sense ser aprovats, i ell els hi ha tornat enviar, canviant-lis el títol i posant-lo en llatí, i, oh sorpresa, la censura llavors ho ha aprovat.

D'altres cançons han hagut d'esser gravades fora d'Espanya i per tant el públic espanyol els ha hagudes d'anar a comprar a França.

El cas de "L'Estaca" és especial. La censura li aprovà, però el poble la començà a cantar i a fer-la seva, fins el punt que la censura la prohibeix.

Apart de la censura central, ens trobam amb la censura provincial. I se dona el cas que a Mallorca el governador civil Carlos de Meer li prohibeix que canti fins a 10 de les seves cançons, aprovades prèviament per Madrid.

I ell mentrestant segueix com integrant del grup de capdavanters en la lluita contra la opressió.

Quan se reinstaura la democràcia cauen tots aquells revolucionaris, i entre els quals en Lluís Llach, dins el desencant produït per les primeres, pobres i insegures passes en llibertat.

En Lluís Llach compona aleshores una patètica música enregistrant els assassinats de 5 persones a Vitòria, per la policia, a les ordes del ministre Fraga, ja dins el període democràtic. I tot seguit aquella cançó que diu "No és això companys, no és això/ pel que varen morir tantes flors..."

I l'enfonsament posterior el du a replantejar-se la vida a n'aquesta nova societat. Però tarda quasi dos anys en tornar treure el cap. En aquests dos anys compona un dels seus discs més meravellosos. Un disc tenyit de records i sense matisos polítics. És "Verges-50".

L'any passat torna reapareixer com un home nou, abandonant el seu caire revolucionari, avui dia ja fora de lloc i convertint-se en l'inconformista actual, cantant contra els que atempten contra la democràcia, contra els centralistes, etc. I reafirmant el seu catalanisme. Reneix del seu obligat exili intel·lectual.

La seva gran ironia torna adornar ses actuacions, com a la darrera, aquestes festes de Pasqua en que afirmà que "amb els socialistes en el poder, de cada vegada els esquerrans sabem menys que significa ser d'esquerrers", entre d'altres figures.

En Lluís Llach ve cada any per Setmana Santa a Mallorca. És un enamorat dels habitants de la nostra Illa. Considera el nostre Auditorium com un dels millors locals d'Europa. I se troba molt bé amb el públic mallorquí. Enguany hem vist a un Lluís Llach més íntim, més aprop del públic, inconformista i catalanista, com sempre.

En Lluís Llach ha estat i és una mica la flama, l'estandart dels que no ens conformam amb l'orde establert i altaveu del missatge de la nostra llengua.

Per acabar vos trasmetem un pensament profund del nostre personatge. Diu que els homes que arriben a la vellesa amb felicitat únicament són aquells que durant sa vida s'han realitzat, han anat fent el que han desitjat, els que no han acceptat l'orde establert, i s'han rebelat contre els orgues alienadors de l'Estat i s'han dedicat a fer la punyeta als qui cada moment han ostentat el poder.

Els seus amics
calvianers.

EOL.LABORACIO PREMSA FORANA

Aquest mes publicam un treball de J. Socies, col.laborador de la Revista "Llucmajor de Pinte en Ample", dedicat a les feines de la pagesia. El títol:

LA PAGESIA: LLAURAR

La meua intenció amb aquest article, i tots els que vendran darrera és donar a conèixer la vida del pagès mallorquí amb la seva feina de cada dia.

Aquests articles més bé van dirigits als joves, que molts d'ells desconeixen aquestes activitats agrícoles que als vells.

Al final de cada article hi haurà un apartat dirigit a aquestes persones que tenen qualche finca i desitgen sembrar algunes coses; aquest apartat ens dirà què podem sembrar o plantar cada mes.

Aquest mes començ amb la feina de llaurar (es troba al mes d'Abril) els guarets (terres en condicions per ésser sembrades i no ho son).

La finalitat del llaurar és per tenir en condicions la terra a l'hora de ser sembrada.

Antigament per llaurar s'empraven els bous; aquests animals estiraven una arada, la major part feta de fusta i era molt mala de manejar; el pareller (persona que s'encarregava d'anar a llaurar) aguantava l'arada amb una ma i amb l'altre duia les regnes (riendes); amb la ma que aguantava l'arada controlava la fondària dels solcs, també l'aguantava perquè no caigués i sobre tot per fer els solcs drets, tot això era molt miraculós en aquell temps, com ens demostra aquesta cançó:

Per ésser bon boveret
has de fer bona llaurada
mena s'arada trempada
llaura a fondo, prim i dret.

Després dels parells de bous vingueren els parells de someres; sorgí l'arada d'orelles que ja fou més bona de manejar que les d'abans, però el pareller encara l'havia d'aguantar i

dirigir per poder fer els solcs així com diu la cançó d'abans, això suposava per a ell un gran esforç físic i acabar amb un bon cansament la jornada; a més tot depenia de dues coses: la primera és la saó, perquè si la saó no està a punt...

Si sa saó és carregada
i s'arada mal present
i es llaurador dolent
no pot fer bona llaurada.

la segona seria si el parell és bo o dolent; si era bo tot anava molt bé, però si era dolent a més d'ésser més mal de manejar calia la possibilitat que el veïnat te digués:

L'amo, deixau anar això
que someres són someres
per estalviar llenderes
no hi ha com un parell bo.

Els pagesos tengueren una major satisfacció quan aparegué l'arada amb rodes, que ja era més bona de manejar i més bona d'estirar pel parell; amb aquesta arada el pareller ja no havia d'aguantar i el mantí (no n'hi havia), i ara parlant de mantí vos diré:

Mantí, dental i cameta,
forçat, espigó, teler,
reia, oreies, destraleta,
una arada se conté.

el pareller només havia de dirigir l'arada, aquesta duia una palanca per trempar la fondària, cosa molt important, i vet aquí el que feia l'amo de la possessió:

L'amo va a sa llaurada
de pareller en pareller
per veure qual és qui té
s'arada més ben trempada.

Com podem veure el llaurar en aquell temps era feixuc, cansat i lent; el pareller havia de caminar tot el dia darrera el parell,

ARADA DE MALLORCA

amb una mà aguantava les regnes per poder dirigir les bísties i am l'altra l'arada. En resum podem dir que el pareller fa el que diu la cançó:

El pareller llaura llaura
llaure i fa el solc dret
gira i guarda caure
en arribar a sa paret.

Avui en dia aquesta feina s'ha modernitzat molt, amb un tractor tot queda resolt; els amos no passen pena per llaurar perquè l'esforç físic que havia de fer altre temps per controlar l'arada, avui en dia queda reduït a seure damunt el tractor i controlar-ho tot a base d'unes palanques que duu el mateix tractor.

Una tradició que encara es mantén és la de cantar mentre es llaure, i una de les cançons més coneguda del temps de llaure és:

En Joanet llaureva
darrera un parell
li va sortir el dimoni
amb el nas vermell.

QUE PODEM SEMBRAR O PLANTAR AQUEST MES?

Dins la lluna creixent d'aquest mes d'Abril és el temps favorable per sembrar o plantar tota classe d'hortalissa: com melons, carabasses, lletugues, tapareres, porros, cobombro(pepino).

Aquest mes és el temps d'empeltar l'escudet els presseguers (duraznos) també és l'hora de plantar arbres de totes les espècies, si no fa neu.

J. Socies.

ARADA DE MALLORCA: ELEMENTS

1. Espigó 2. Cameta 3. Pont de sa cameta
4. Dental 5. Cua des dental 6. Mantí
7. Maneta des Mantí 8. Orella 9. Rella
10. Telera 11. Reteler 12. Armella
13. Clàvia.

LA BALENGUERA

Fa uns mesos, un dels subscriptors de Veïnats, em va demanar, recolint el desig d'altres, que publicassem a la Revista el conegut poema de Joan Alcover, La Balanguera, reconegut com l'Himne de Mallorca.

No només publicarem el poema, sinó que, malgrat el risc de fer-nos pesats, en farem una petita història:

El seu autor és Joan Alcover, nat a Ciutat, l'any 1.854 i mort al mateix lloc el 1.926.

L'any 1.903, durant un dinar oferit al Gran Hotel a Miquel Costa i Llobera, donat que l'anomenaren, "Mestre en Gai Saber", en Joan Alcover va llegir un poema titulat La Balanguera.

Es tracta d'un poema molt sobri i concís, detalls que el fan arribar al gust refinat.

Se'ns presenta a La Balanguera com una dona major fent feina d'assegada. Des d'un punt fixe, pot girar el cap i veure futur i passat, ella està, per tant, situada al present. Així, ens parla de les "ombres de l'avior, el cap enrera, la vella, la nit, les tradicions, etc." i també "del demà, la nova primavera, els minyons, l'auba, la infantesa, la llavor, etc."

Es obvi dir, després de tot això, que es fa una reflexió damunt una història i damunt un futur: el nostre. Joan Alcover va fer un poema representatiu de la nostra raça, on va conjuguar el seny i el sentiment, sense que ni l'un ni l'altre es definissen massa.

A l'hora de parlar de la seva estructura externa, hem de fer obligatòria referència a la poca quantitat d'adjectius, substantius i infinitius que hi ha als seus versos, ni tan sols hi ha oracions que adjectivitzin. Pel contrari, està plena de verbs, la qual cosa implica una sèrie d'accions passades i futures,

com ja s'ha dit abans.

Està formada per cinc estrofes e vuit versos, dels que sis són de creació i els altres dos de tonada. Cada vers té una mètrica de nou síl·labes, rimant tots en consonant, formant quartets o estrofes octaves.

El poema va ser musicalitzat per Vives, i és aquest:

LA BALEGUERA

La Balenguera misteriosa,
com una aranya d'art subtil,
buida quebuida sa filosa,
de nostra vida treu el fil.
Com una parca bé cavila
teixint la tela per demà.
La Balenguera fila, fila,
la Balenguera filarà.

Girant l'ullada cap enrera
guaita les ombres de l'avior,
i de la nova primavera
sap on s'amaga la llavor.
Sap que la soca més s'enfila
com més endins pot arrelar.
La Balenguera fila, fila,
la Balenguera filarà.

Quan la parella ve de nocés,
ja veu i compta sos minyons;
veu com davallen a les fosses
els que ara viuen d'il·lusions,
els que a la plaça de la vila
surten a riure i a cantar.
La Balenguera fila, fila,
la Balenguera filarà.

Bellugant l'aspi, el fil cabdella,
i de la pàtria la visió
fa betegar son cor la vella
sota la sarja del gipó.
Dins la profunda nit tranquil·la
destria l'aua que vindrà.
La Balenguera fila, fila,
la Balenguera filarà.

De tradicions i d'esperances
tix la senyera pel jovent
com qui fa un vel de noviances
amb cabelleres d'or i argent
de la infantesa que s'enfila,
de la vellura qui se'n va.
La Balenguera fila, fila,
la Balenguera filarà.

GLOSADES POPULARS

En es poble de Calvià
li dedicarem qualche glosa
perquè això és una cosa
que a tothom sol agradar

Vos parlarem des futbol
que tragina molta gent
i va bastant malament
i mos n'haurem de posar dol

Que Déu mos agafi confessats
si davalla a preferent
si que estirem ben arreglats
perquè hi anirà poca gent

Ara ja no anam tan enrera
des que hem guanyat en es murés
però en es final si fan es
pages
o s'animal
no sé on s'ageurà sa somera
a se'n endret o al revés

Per paga aquest estornell
vola de tota manera
i des que anam tan enrera
ja ha perdut es capell

I anam bons calvianers
amb s'assumpte des futbol
val més riure que dur dol
i dur ben nets es papers

Per aquest pic s'estornell
ha acabat sa volera
i mentres anem per darrera
no torrarem cap porsell

S'Estornell

EL NOSTRE RACONET

Pels més petits de tots (1 a 3 anys),oferim aquest mes:

OXEMBURY,helen

Col.lecció :Els llibres del nen petit.

Barcelona

Juventut 1982

Preu:390~~0~~ cada conte.

Són contes només amb imatges per desenvolupar el joc sensorial i la imaginació.

A partir dels 4 anys podem trobar DENOU,violeta

Teo col.lecció

TIMUN MAS.Barcelona 1979

Preu:490~~0~~

Dels que ja n'hem parlat altre pic, i també d'una altra col.lecció molt maca que agradarà també a grans amb un poc d'alegria:

COMPANY,mercè

Les tres bessones

Edit Ariel. Barna desembre 1983.

Il.lustracions roser Capdevila.

Preu :450~~0~~ cada exemplar.

Per nins de 7 a 10 anys hi ha el llibre de'n:

STEVENSON,james

No tenim son

(traductor, josep Vallverdú)

Edit Barcanova.Barna 1983

Les il.lustracions es combinen molt bé amb la part escrita,que té una lletra clara i de bona mida.Els llibres són adequats per els infants que es comencen a llançar cap a les primeres lectures.

I pels més grans,de 10 a 14 anys recomanem:

MOREY,pere

LES PEDRES QUE SUREN

Edit Laia,Barna 1984

Preu :400~~0~~

és un premi "Joaquim Ruyra 1983"

Carne López

CREACIO INFANTIL

ELS CAVALLS QUE VAREN TORNAR DE COLOR GROC per GREGORI NOGUERA

En un poble fantàstic va passar això .Nomia Disneicalveixón,el poble de les cabres,i no tan sols de cabres sino que també hi havia cavalls petits.

Un dia a Disneicalveixón,va passar una cosa fantàstica,aquells petits cavalls es varen tornar de color groc Es va fer una festa en commemoració dels cavalls,es varen tornar grocs i grans,fins que no te podies pujar a ells.Aquest mateix dia va passar per damunt del poble un estel ,groc,i els cavalls es varen posar nerviosos i canvia ven de color constantement.Eren mald cions de la galàctica groga.Ses cabres ,els cavalls i els homes, tots molt nerviosos, varen preparar un plan fantàstic : anar amb ses seves naus a la galàctica groga.

Quasn varen arribar estava tot ple de soldats,de cap a peus grocs,ses cabres varen baixar i varen embestir als soldats;tots quedaren fets pols.Després varen pegar foc a la gràndiosa nau i varen sortir volant. Després d'una setmana de volar per la via làctea varen tornar al poble de Disneicalveixón .

Els cavalls havien tornat grocs i tots molt contents varen tornar a sa seva vida normal:ses cabres a pasturar els cavalls grocs i els homes al seu treball.

XERRADES DE CAFE

per Joan Rubio

Permeteu-me que sense cap propòsit de pressionar, faci una recomenació. Tot això abans de començar. Primer vull fer un plantejament previ, que és el següent: quan vaig fer la foto a N'En Moreno, o sigui a s'ase del sen Rafel Massot, ell no es va moure en absolut, pareixia com si li agradàs (per tant eliminem el que la foto estigui moguda per culpa del subjecte fotografiat), el dia era assolellat o sigui que la velocitat de la càmera la vaig poder triar. Vaig triar 1/125 de segon que pels qui no ho coneixeu bé és una velocitat òptima perquè la foto et surti bé. S'obertura era la corresponent. Aquí jo afegiria que no hi havia raó perquè sortís moguda la foto, per culpa del subjecte fotogràf, o sigui jo. No hi va sortir (eliminem una altra incògnita). La foto va passar a les mans dels coordinadors, que la traspassaren als encarregats d'imprimir la revista, i aquests, supòs, la serviren seguint un procés tecnològic a les impressores, més o manco sofisticades. Idò bé, com que la foto a un burot incontrolat, i aquí ve la meva recomenació, propòs, si bé no tota la màquina, si que algunes tecles caiguin damunt el cap del o dels responsables, siguin humans o de ferro, com a distingits amb un petit premi del mes.

I acceptant això i tot, tornam posar la imatge d'En MORENO per rehabilitar-nos davant ell, aquesta vegada confiam que sortirà bé. Vet'l aquí:

I començant amb el tema que ens du aquí, vos vull fer saber, que si no fos pel coordinador que el mes passat era de Petra, aquest no ho sabem encara (o sigui en Pep Rubio en abstracte) aquest mes no hagués pogut dur aquí l'imatge física i paraules de la nostra convidada. Ja que, al viure habitualment a Ciutat, no tenc fàcil accés al col·lectiu de persones que fins ara ha estat norma, es a dir els que han passat els 80. Pel que vos deman que si coneixeu qualche persona de les de seny clar, que tengui qualche cosa que dir, vos posau en contacte amb algú de la revista i jo en faré acte de presència, més aviat que depressa.

Aquesta dona que més aval voreu, no és altra que Madò Bàrbara Caldentey i Simó, i d'entre altres, moltes, virtuts te la de llegir sempre que pot la nostra revista. Tot d'una podeu pensar i encertereu que sab llegir en mallorquí. Visca!

Si qualqu vol saber com s'arreglen els eriçons, o com es feia un furmiguer o fins i tot si necessitau un bon manobra, anau a ella i vos donarà exhaustives explicacions. Be, per si n'hi ha d'impacients jo vos ho adelantaré.

Els eriçons, com a primera mida: garrotada al cap. Se l'infla amb un canó per un garró i se'l ferma com una bufeta però a s'enrevés, amb un objecte adequat se li lleven les pues, i després d'una escaldada dins aigua calenta per llevar-li el pelussó, està llest per fer amb arròs, o amb ceba.

Un formiguer que no és altra cosa que una forma casolana de fabricar abono, es fa de botxes i estepa ben pitjades, tapat tot això amb terroços se li cala foc i al segon dia, la terra que queda és de lo millor pels sembrats.

De manobra ho va fer a la seva casa, ajudant al mestre Jaume Marçà.

Es va casar amb s'homo més maco des poble, segons ella. 42 anys de matrimoni i curiosament durant aquest temps a ca seva es mataren 43 porcs, senzillament perquè un any en mataren 2.

De la vaga de dones cuidores en sap un bon troç però no va amollar paraula. Només ens digué que les Canotes foren esquirols a Torà.

"La comedia des torrent" és una glosa molt llarga, que Madò Bàrbara contà, donant-li l'accent dramàtic, i les entonacions adequades, com una actriu.

Amb Madò Bàrbara xerràrem a ca la seva filla petita Margalida, i tan ella com el seu marit, ens ajudaren a confeccionar lo que més amunt heu pogut llegir. Els agreiesc la seva amabilitat.

Per acabar un consell de Madò Bàrbara, els conills són millors en l'estiu que en l'hivern. Per què?

Ciutat a 2 de maig.

Joan Rubio

MADO BÀRBARA DE CA'N XORC

PANADERIA

forn
nou

F. MARTINEZ

Calle Mayor, 48 - Tel. 670290 - CALVIA (Mallorca)

Papeleria
ROSITA

Tel. 6700 17

C/ Mayor, 39.

CALVIA

LES PLUGES A CALVIA (II)

L'aigua acumulada i el balanç hídric

Quan plou a qualsevol banda és molt interessant seguir el camí de l'aigua des que es desprèn dels niguls.

Com tots sabeu els niguls estan formats per gotetes minúscules suspeses a l'aire sobre les partícules de pols que suren a l'atmosfera.

Quan, per la raó que sigui, aquestes gotetes d'aigua se van juntant unes amb les altres van augmentant el seu pes fins a no poder mantenir-se i cauen cap a la terra en forma de pluja, o de neu i calabruix, si se congelen.

Ara bé quan aquestes gotes cauen en forma de pluja part de l'aigua que va caiguent se va evaporant en la caiguda no arriba atocar en terra. De l'aigua que cau en terra part s'evapora directament d'en terra. Part passa a formar bassiots, estanys, torrents i se va evaporant per l'acció del sol. Part l'absorbeixen les plantes i quan arriba a les fulles també passa per evapotranspiració a la atmosfera.

De la resta d'aigua que cau part passa directament a la mar mitjançant els torrents i la resta s'infiltra a dins la terra fins arribar a forats naturals, com poden ser les coves i allà se va acumulant any darrera any, i en el cas de que pugui trobar una sortida, com pot esser una font de muntanya o una sortida a dins la mar (com a les coves del Drach), l'aigua va sortint d'aquesta manera.

Lo primer de tot que podem observar és que l'aigua acumulada a dins els forats de l'interior de la terra, com són les coves i altres, ho ha estat al llarg de molts d'anys perquè el procés d'acumulació és molt lent, es va fent gota a gota a través del filtre de la terra, i les roques.

Però anem a analitzar que passa amb aquesta aigua que s'infiltra dins la terra i no passa a formar dipòsits d'aigua a alta profunditat. Aquesta aigua va entrant i empapant la terra a mida que plou. Després aquesta aigua se va secant per un doble procés: 1) l'evaporació directa produïda per l'aire i el sol, i 2) evaporació a través de la transpiració de les plantes. Aquests dos tipus de pèrdua d'aigua de la terra s'anomenen

evapotranspiració.

Quan, durant l'estiu, hi ha menys humitat a la terra, les plantes redueixen el consum d'aigua de la terra, per tant la transpiració no és tan grossa com si la terra estigués xopa. Per tant l'evapotranspiració eal coincideix amb la potencial o possible amb un grau alt d'humitat.

A tot això podem afegir que la terra té un grau de retenció d'aigua, i que si hi cau més aigua ja no és retenguda i s'en va per avall fins trobar la sortida natural d'una font, una corrent subterrània, una bossa d'aigua o els albellons dels marges.

Amb aquestes podem dir que a calvià hi ha un grau d'evapotranspiració potencial o possible, per mesos molt pareguda a Palma, que reuneix les mateixes condicions de clima i de terres que Calvià. Per tant aquestes dades que són preses a Palma les transportam a Calvià, són les següents:

Per gener	se poden evaporar	221
" febrer	" "	231
" març	" "	401
" abril	" "	551
" maig	" "	904
" juny	" "	1201
" juliol	" "	1521
" agost	" "	1451
" setembre	" "	1101
" octubre	" "	701
" novembre	" "	371
" desembre	" "	251

Com es pot observar l'efecte del sol i de la calor es especialment important a partir de maig i fins setembre en possibilitat d'evaporar aigua.

Però com que si sumam els litres que se poden evaporar ens dona un resultat molt superior a l'aigua que plou i d'allà on no n'hi ha no se'n pot treure el resultat és que no s'evaporen - tants de litres i així se compensa el balanç d'aigua de la terra.

Quan arriba la tardor torna a començar el enmagatzament d'aigua dins la terra fins en tornar l'estiu que acaba amb les reserves.

VERD

Parlaré un poc del safrà (*crocus sativus*) en castellà, azafrán.

La paraula safrà ve de l'àrab que significa groc, és una de les seves característiques juntament amb el seu aroma inconfundible. Com podem veure, al dibuix, la planta que surt d'una seba fa una flor de la qual puja l'estil el que se ramifica en tres branques i cadascuna s'eixampla a l'àpex en una mena d'embut més o menys ondulat, que és l'estigma, això és l'única part de la planta que s'empra com a medicina o per donar color i gust a l'arròs, són aperitius i estimulen la digestió. És calmant i antiespasmòdic, útil en les menstruacions difícils o tardanes. S'usa molt per calmar els dolors dels nins quan treven les dents; s'escalden uns brins de safrà en una tasetta d'aigua i s'aplica en fregues suaus a les genives. El safrà també és un gran remei en les epidèmies de còlera, i un bon antihistèric. Però l'abús del safrà pot causar gateres, vertígens i fins i tot congestió cerebral.

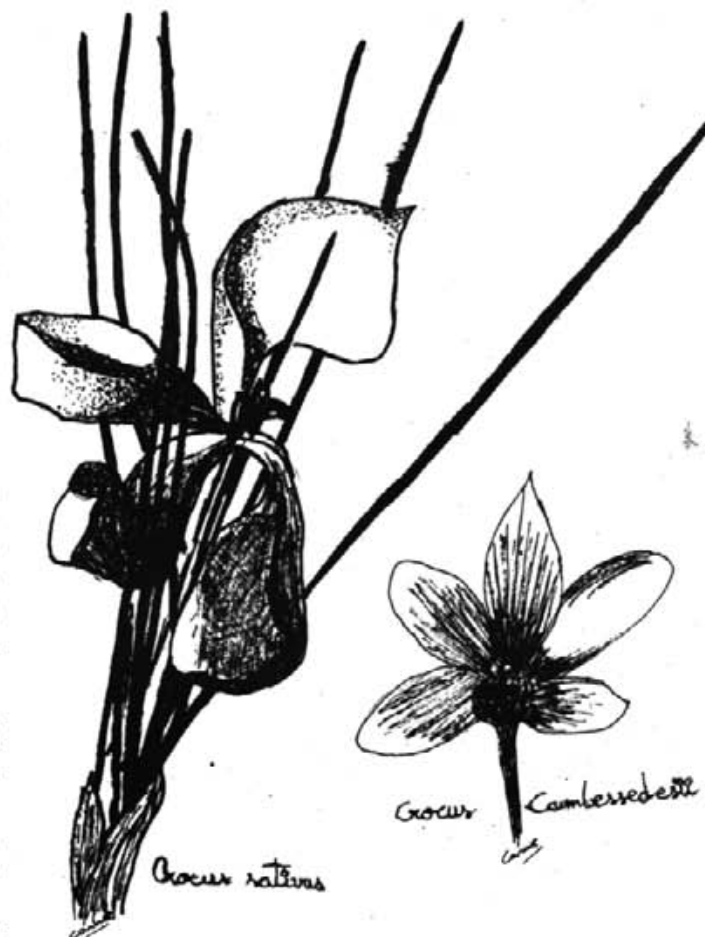
S'ha emprat també per tenyir de groc vestits i teles fines, pastes per a sopes, pastissos, cremes...

També tenim a Mallorca i Menorca una espècie endèmica que és el safrà bord o *crocus Cambessedesii*. És una planta vivaç de 10-18 cm que floreix de setembre a novembre i que s'extén per tota la Serra nord des de ran de la mar fins a 1400 m en el Puig Major.

Aquest no té ús medicinal ni comestible.

Una planta que se pot veure molt durant aquests dies és el *Gladiolus segetum* o espaseta, espadella, coltell i Maig.

És una planta de la família dels *gladiolus* (plantes de rizoma bulbós amb túniques fibroses) aquesta fa una alçada de 40 a 80 cm, el seu bulb és globulós de 2 a 3 cm de diàmetre, tija robusta amb 3 - 5 fulles lanceolades bastant amples. Li surten de 5 a 12 flors grans i ho fan per abril - maig i la seva regió d'expansió és la Mediterrània, Canàries i Madeira i com diu F. Bonafè:

"Quan era infant amb aquesta i altres flors ornàvem una creu de canya per assistir a la benedicció dels fruits el dia de la creu de Maig."

Sabieu Que...

VEINATS -22-

les taques de ... se lleven així:

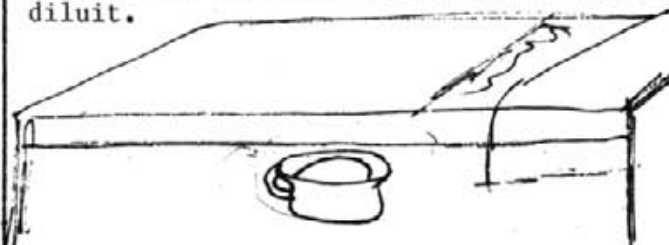
NICOTINA: Se lleven amb amoniac i glicerina a parts iguals i després hi ha de refregar amb alcohol.

OLI: A les teles que es poden rentar se lleven amb trementina o benzina i després se renta amb aigua calenta.

ORINA: t.t: amb aigua i sabó o bé amoniac diluit.

QUITRA: A les teles que es poden rentar s'ha de ablanir amb aiguarràs o amb mantega, després de varies rentades ses taques se'n van per complet. Teles molt delicades: preparar una solució de cloroformo i passat una estona planxar sa taca entre dues fulles de paper secant.

ROVELL: Arruixar (banyar) amb suc de llimona calenta per decolorar ses taques o posar-les en remull amb aigua i glicerina. Si sa tela és de seda hi haurà poques esperances de que fugin.

SANG: Teles que es poden rentar: aigua amb sal o sosa. Deixar ablanir i després rentar amb aigua calenta i sabó.

SUC DE FRUITES: teles clares: abocar aigua bollint damunt ses taques. Altres teles: ses taques antigues amb amoniac o aigua oxigenada, ses taques més recents es cobreixen amb sal i es deixen així durant una setmana. Després es renten.

SUC DE LLIMONA: amb amoniac diluit. Si és seda o de color: aclarir amb cloruro

*oveles
i madures*

Aquest mes conversam dins la nostra secció publicitària amb el nostre col·laborador Antoni Sotomayor, "Es Ferrer des poble".

- Antoni, quants d'anys dus a Calvià?

- Per octubre en farà 10.

-Quan vares venir, quants de ferrers hi havia?

- N'hi havia dos, en Tomeu i en Sebastià. Però tots dos ja estaven preparant els papers per sa jubilació.

- Quina tasca venies a fer a Calvià?

- Jo venia amb l'intenció de fer reparacions per la costa. I això ho dic i ningú ho creu, però podeu mirar la meva primera tarjeta, a on s'anuncia "Reparaciones Sotomayor". Llavonces els pagesos varen requerir els meus servicis, perquè havien d'anar fins a Establiments per poder reparar ses arades i altres eines. I així, a poc a poc, vaig anar comprant maquinària i fent feina.

- Quin es el teu mercat de treball?

- Actualment ja només faig feina pel terme de Calvià. Poble i costa.

- Quin tipus de feines fas?

- Faig obres de tipus mitjà i petites obres, i reparacions.

- Quans d'homes tens?

- Actualment en tenc tres.

Ara anem a veure un altre aspecte de la teva vida: La participació en la vida del poble. Sabem que vares pertanyer a l'Associació "La Vila". Quants d'anys has estat dins la Junta Directiva?

- Dos anys, els quals vaig estar integrat a la comissió de festes. I vaig seguir essent d'aquesta comissió dos anys més, sense ser de la Junta.

Què opines de la trajectòria de l'Associació?

- Crec que a un moment determinat se va caure dins un error, que va ser polititzà l'Associació. Em referesc a fa dos anys. Crec que la política s'ha de fer a l'organisme corresponent, com és a l'Ajuntament.

Quina tasca creus que ha de ser la de l'Associació?

Crec que la tasca de "La Vila" és la de ser els ulls, les orelles i la consciència de l'Ajuntament en tots els aspectes que es refereixen a Calvià i a Es Capdellà. Però sense caure en els matissos polítics.

- Creus que el poble t'aprecia?

- Crec que sí.

- Toni, ets un enamorat de Calvià?

- Si. Estim molt al poble. I només vull dir que si no m'engeguen, no me'n aniré mai d'aquí.

-Un darrer messatge?

- Només dir que tract de posar-me al dia en les tècniques més actuals per tal de poder donar un servei adequat al temps que estam visquent.

- Moltes gràcies, Toni.

UDA

BALEAR

C. VERGER

Avda. Capdellà CALVIA

cerrajería

A. SOTOMAYOR

es ferrer

des poble

C. SON MI. Nº 2 - CALVIA - MALLORCA

Ultramarinos MIR y

Pescados Puerto de

Pollensa

Tel. 67 02 06

C/ Ca Na Cucó, 4. CALVIA

CAMPANYA PUBLICITARIA

Promogueta per Veïnats

COMPRAU EN ELS COMERÇOS DE CALVIÀ
UTILITZAU LES INDUSTRIES I ELS SERVEIS
DE CALVIÀ.

HI HA AVENTATGES:

-Tendreu més bon servei que a Palma, a on no vos coneixen.

-Els preus no són més alts que a Palma i no hi ha l'inconvenient d'haver de pagar el transport fins a ciutat.

-Com més beneficis tenguin les nostres empreses, millor surtits estaran, i n'hi haurà més, amb lo qual hi haurà millor servei.

-Si feis una casa tendreu la ventatge de tenir el mestre d'obres aprop de casa vostra.

-Si heu de mester el fuster o el ferretjer, el tendreu aprop, i no haureu d'esperar que baixi de Palma per que vingui a fer vos les feines, hi podreu donar pressa.

-Els productes que vos faran són de millor qualitat perquè no les fan en gros com les grans indústries de Palma, i endemés els industrials vos han de veure cada dia si vos ho fan malament.

-Si els beneficis queden aquí se crearan llocs de feina.

-----No diguem que Calvià és un lloc mort. Si donam vida a les empreses de Calvià donam vida a Calvià.

Pinturas y Decoración

DECORACIÓN
IMITACIONES
PAPELES PINTADOS
BARNICES
LACADOS
MOQUETAS

PALMER

Telf. 67 04 73.

Es Serral, 36.

CALVIÀ.

BAUZA

★ ELECTRODOMESTICOS

★ JUGUETES

★ OBJETOS DE REGALO

C/ Mayor, 34 CALVIÀ

-Les grans empreses de Palma tenen molts de beneficis. Les nostres petites empreses, no. No donem més beneficis als que ja en tenen molts! Que els nostres doblers no s'en vagin a Palma, que quedin a Calvià.

-No siguem una sucursal de Palma

ENTRE TOTS CREARÀM UNA ZONA DE MERCAT
PRÒPIA A CALVIÀ

DONEM VIDA A CALVIÀ

EL CADE-PEGUERA

ENTREVISTA DEPORTIVA

Por que es de justicia y por que es del termino municipal de Calviá, traemos a esta sección a un equipo que a la chita callando, sin bombo ni platillo, modestamente, ha ido escalando, desde su fundación, categoría tras categoría y en la actualidad lo tenemos clasificado en tercer lugar en primera regional preferente preparado para disputar la liguilla de ascenso a tercera división, cosa que hay que resaltar ya hizo la temporada pasada sin lograr sus propósitos. Me refiero, muchos de vosotros ya lo habreis adivinado al C.D. CADE de Paguera, un club con entidad propia que presenta campo con el nombre "Pas de Ses Llebres" en el propio Paguera

Para la mencionada liguilla forma grupo con los Andraitx, Rto. Victoria y At. Ciudadela. A nuestro juicio, un potente grupo en el que, para clasificarse en primer lugar que da opción al ascenso, habrá que batirse el cobre de firme. Destaca, sin ninguna duda los partidos a disputar contra el Club Deportivo Andraitx, equipo que por su potencia, rivalidad comarcal y veterano en estas lides, hara que los muchachos del CADE demuestren una vez mas, la clase que tienen.

Al entrenador del CADE, Manolo Fuster le hemos hecho las siguientes preguntas, a las cuales ha contestado amablemente:

-¿Cuántas temporadas llevas al frente del equipo?

M.F. Con ésta son tres temporadas

-¿De cuántos jugadores dispones?

M.F. Tengo una plantilla muy corta, solo dispongo de 18 jugadores.

-Al iniciarse la liga ¿confiabas en esta clasificación?

M.F. Pues sinceramente, sí, ya que la temporada pasada ya quedamos terceros con cuarenta puntos, y este año se consiguió la misma clasificación pero con cuarenta y dos puntos, y si pasar los

apuros de la anterior.

-En Paguera, ¿hay ambiente de ascenso?

M.F. Bueno, en cuanto a la directiva, jugadores y entrenador, hay ambiente y una enorme ilusión de subir a tercera división, en cuanto a los aficionados y socios, creo que hay diversidad de opiniones, pero confío que esta liguilla nos apoyen al máximo, ya que lo vamos a necesitar.

-Aunque se que lo tuyo es puramente lo deportivo, ¿interesa el ascenso?

M.F. Yo personalmente, creo que interesa por lo menos es una experiencia que hay que probar.

-En caso de conseguir el ascenso, ¿Crees que la Actual plantilla haría un papel digno en tercera división, o bien habría que reforzarla?

M.F. Creo que la misma plantilla y unos cuantos refuerzos de chicos jóvenes ya que en tercera te obligan a que jueguen dos sub-veinte, se puede hacer un buen papel siempre y cuando se pueda conseguir una mejor asistencia a los entrenos y partidos, ya que como todo el mundo sabe, la mayoría de jugadores trabajan en la hostelería y encuentran muchas dificultades para entrenar y para asistir a los partidos, y en caso de ascender este problema se agravaría, ya que hay bastantes desplazamientos a las otras islas, pero confío que con la colaboración de todos, esto se pueda solucionar.

-¿Hay mucha afición en Paguera?

L'ENTRENADOR DEL CADE

M.F.Bueno, como todo el mundo sabe, en Paguera hay una población flotante, que solo viene la temporada de verano y luego se vuelve a su tierra, por lo tanto, depende de las fechas, pero creo que en realidad hay una buena afición, y espero que se se vea en esta liguilla.

-¿Piensas seguir al mando de la plantilla?

M.F.Esto no depende de mí, pero creo que si me lo proponen me quedaré en Paguera, ya que me encuentro muy a gusto, solo tengo el interrogante de saber de saber si realmente yo estoy preparado para dirigir un equipo de tercera división, pero esto ya me lo planteare en el caso de conseguir el ascenso y me propongan que me quede.

-¿Quieres añadir algo de tu cosecha?

M.F.Con referencia a la propiedad del campo, es de una persona particular, por lo tanto creo que tendría que arreglarse para que sea municipal y se puedan hacer los arreglos necesarios, ya que tiene algunas deficiencias importantes en todos los aspectos, y sobre todo hacer otras casetas para que se puedan jugar dos partidos seguidos, ya que en Paguera hay otros equipos de alevines y benjamines, y en el futuro puede que hayan mas equipos, ya que creo es muy importante promocionar el deporte para la juventud, y mas en los tiempos actuales, por las razones de todos conocidas.

Muchas gracias por la oportunidad de expresarme desde vuestra revista.

Nosotros también te damos las gracias, Manolo, por tu amabilidad, y recibe desde la revista VEINATS la enhorabuena por esta campaña de tu equipo, y como no la mía propia, deseando que veas culminados tus deseos.

RADIOGRAFIA DEPORTIVA

Pues parece que sí, parece que a última hora el equipo de nuestros pecados ha tenido una reacción positiva, y ha decidido amarrar muy fuerte los puntos que se ponen en juego en "Mofarés" Lástima que en sus viajes fuera de su feudo siga igual. Pero esta vez no quiero ser pesimista y por lo tanto no hablaremos de sus derrotas en campo adverso, sino de sus dos partidos disputados en casa en el pasado mes de abril frente a los Arta y Murense, con resultados claros y contundentes y grandemente speranzadores. Se puede decir que vencer al Artá no tiene mucho mérito ya que es un equipo de los llamados modestos, pero como los partidos se empiezan con empate a cero cualquier resultado se podría dar, pero se le venció con un claro tres a uno. Pero el partido que nos dejó maravillados a propios y extraños fué es disputado al murense al que se venció por 5 a 1, en un partido sensacional jugados por todo el equipo. Nos gusta el nuevo portero Seguí, el que está demostrando que además de parar balones, es un gran director que sabe, (o por lo menos lo intenta), colocar a sus compañeros de defensa. Y sin menospreciar a nadie, no me resisto a terminar esta "Radiografía", sin dedicar unas líneas a este gran jugador, delantero nato y goleador nato que es Mateo, el coco del área contraria. ¡Bravo Mateo! En tí y en todos tus compañeros confiamos para que eludais este descenso que tan cerca nos ronda.

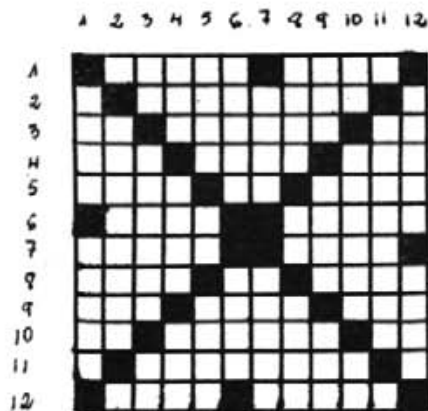
Que así lo veamos.

S. Barceló.

PUB ROLLING'S
MUSIC-BAR "ES CASINO"
Ca'n Vich, 3 - CALVIA

CRUCIGRAMA

HORIZONTALES

1.-Sofa con almohadones.-Nitrógeno, al revés.- 2.-Entrometimiento de una persona donde no la llaman. 3.-Nota musical al revés. De yeso o parecido a el.- Cuarenta y cinco.- 4.-Ministerio de Educación y Ciencia.- Ciudad italiana célebre por su torre.-Contracción, al revés.- 5.-Atreverse.- Acude - Cure Hace, fabrica- Se demora.- 7.-Probar, paladear- El día anterior- 8.-Labres- Vocal repetida-Dono, otorgo, al revés- 9.-Siglas de una entidad terrorista- Nombre de mujer-Fenómeno atmosférico- 10.-Dios egipcio-Escudo redondo que usaron los antiguos-Consonante-11.-Dicese del hombre soltero ya entrado en años 12.-Pelo blanco-Punto, madurez de una cosa.

Ferretería - Drogueria

SANTA PONSA

Venta al Detall

Artículos Limpieza, Fontanería,
Utensilios de Albañilería, Perfumería,
Electricidad, Plásticos.

Edif. Xaloc I

Santa Ponsa

VERTICALES

1.-Libro, volumen-Se derrumbara- 2.-Desecha una cosa- 3.-Nota musical, al revés- Juega carta sin valor-Siglas comerciales- 4.-Acudo-Presas, detenidas-Preposicion- 5.-Accion de pegar o unir, al revés- Voz de mando-Pronombre personal- 6.-Mamífero carnívoros norteamericano cuya piel es muy apreciada-Infusion, al revés 7.-Piedra plana- Marca de electrodoméstico- 8.-Nombre de mujer-Repetido, voz familiar-Superficie, al revés- 9.-Vocales repetidas-Vestido-Al revés y familiarmente parque donde se exhiben diversos animales- 10.-Consonantes-Localidad de la provincia de Santander- Negación- 11.-Pueblo de Tarragona- 12.-Pueblo muy pequeño-Bahía, ensenada.-

SI NECESITA UN
BUEN SERVICIO
DE GRUA
LLAME A:

**RADIO GRUA
CALVIA**

68 09 70

SERVICIO PERMANENTE
CALVIA (Mallorca)

Tels. 67 04 63 - 69 08 28

Carnicería

VILCHEZ

C/ Mayor,

CALVIA

UNA INVERSION

15%

DESGRAVACION
(SEGUN LEY)

12'50%

INTERES

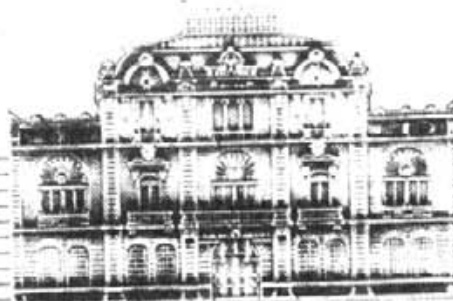
RENTABLE

3 AÑOS

AMORTIZACION

18'62%

RENTABILIDAD EFECTIVA

SEGUNDA
EMISION DE

**CEDULAS
HIPOTECARIAS**

**CAJA DE BALEARES
"SA NOSTRA"**